

Perquè hi tenim dret

written by Jordi Badia Pujol | 25 d'agost de 2018

«Perquè és el meu dret». Aquest era el lema de la campanya que va fer la primavera de l'any passat el Pacte Nacional pel Referèndum per recollir signatures. A més d'un, aquesta frase li devia fer mal d'orelles, potser sense saber ben bé per què. La construcció amb el verb *ésser* seguit d'un possessiu i un nom és un calc de l'anglès («'cause it's my right»), que ha arribat al català, com sempre, amb permís del castellà.

En general, els anglicismes del català han entrat per la via del castellà. Tot sovint, la seqüència que se segueix és aquesta: un mot o una estructura anglesos són assimilats pel castellà i ben prest periodistes i polítics els traspassen al català. Tant en l'una llengua com en l'altra es difonen amb una rapidesa extraordinària. Fins i tot quan un anglicisme arriba directament al català té més possibilitats de perdurar si el castellà també el manlleua de l'anglès.

Sigui com sigui, si volem frenar aquest procés, els lingüistes hem de saber identificar i evidenciar els calcs. I, alhora, recordar de quina manera expressàvem aquella idea abans de la intrusió.

En aquest cas, l'estructura pròpia del català conté el verb **tenir**: «Perquè hi tinc dret», «Perquè és un dret que tinc». I, segurament, encara hauria estat millor en plural: «Perquè hi tenim dret», «Perquè és un dret que tenim».

El cas és que aquesta construcció anglesa ha fet forrolla. Per això sentim frases com ara «És la meua obligació dir-vos...», que hauríem de canviar per «Tinc l'obligació de dir-vos...».

Un cas semblant és el de frases com ara «És el seu problema», «No és el meu problema», etc. En aquest cas, la solució ràpida consisteix a fer un canvi d'ordre: «És problema seu...». Però, si hi pensem, veurem que sempre ho havíem dit d'una altra manera:

«Això no és cosa meva», o bé «Això no em toca».

Ja fa qui-sap-los anys que l'anglès es va introduint en la nostra llengua i ens desballesta mots, significats i estructures. Vegem-ne tres casos més:

–**rellevància** (i **rellevant**). Tot i que el mot anglès *relevance* (i *relevant*) vol dir 'idoneïtat', 'propietat', 'pertinència', en català –per via de l'espanyol– ha acabat ocupant el significat d'**importància** (i **important**). «El que és *rellevant* del referèndum és que sigui vinculant», deia un polític. Una frase que hauríem de trobar forçada i que d'una manera natural hauríem dit així: «La cosa important del referèndum és que sigui vinculant.» O bé: «Que sigui vinculant: aquesta és la cosa important del referèndum.»

–**global**. El significat que havia adquirit aquest adjectiu (derivat de *globus*) era 'total', 'general', 'sense discriminació de cada part'. Per exemple, «Vull saber el resultat global de l'elecció, no pas els resultats parcials». De fa uns quants anys, s'hi ha afegit innecessàriament el significat que té en anglès: 'del món', 'del planeta'. Però aquest sentit, en català, ja el tenien assignat mots com ara **mundial** i **planetari**. «Els dinosaures van desaparèixer arran d'una catàstrofe planetària» (i no pas «...arran d'una catàstrofe *global*»).

–**ignorar**. El significat del verb *ignorar* és i ha estat sempre 'no saber', 'no tenir notícia de'. I si resulta que en anglès també vol dir 'no tenir en compte', 'no atendre', 'no fer cas de', a nosaltres ens hauria d'ésser igual. Perquè de mots que signifiquin tot això en tenim prou i de sobres: **desdenyar**, **menystenir**, **desatendre...** o, simplement, **no tenir en compte**, **no fer cas de**, **no fer cabal de**. «No podem *ignorar* la gent que vol un canvi», diuen. Tan fàcil com és, simplement: «Hem de tenir en compte la gent que vol un canvi» o, si ho voleu negatiu, «No podem menystenir la gent que vol un canvi». Si hi ha mots per a cada significat, per

quins set sous els hem de fer servir d'una manera confusa?

Són només quatre exemples de l'*altra* interferència, una interferència que no podem menystenir si no volem acabar essent uns ignorants de la llengua pròpia.

Aquest article, el dec a dos amics: en Jem Cabanes i na Montserrat Forcadell. En Jem, corrector i traductor, deixeble com jo d'en Jaume Vallcorba i Rocosa, és qui em va cridar l'atenció sobre els tres anglicismes lèxics que comento, que ja va incloure en el llibre d'estil de VilaWeb.[\[1\]](#) Na Montserrat, professora del Departament d'Estudis Anglesos de la Universitat de Barcelona, que ha estudiat exhaustivament fenòmens d'interferència prosòdica de l'anglès en el català, ha fet aportacions cabdals en el text inicial i m'ha promès que més endavant escriuríem articles sobre aquest tema a mitges.

Moltes mercès a tots dos.

[\[1\]](#) En Jem també m'ha fet notar una incoherència que algun dia caldria estudiar: si diem «tenir dret *de*», per què no diem «*en* tenim dret»?